

'Wij gebruiken bijna geen antibiotica meer'

Op het varkensbedrijf van Gerald Deetman worden slechts sporadisch antibiotica gebruikt.

Tot voor enkele jaren was dat anders, toen maakten antibiotica een aanzienlijk deel uit van de dierenartskosten.

GEESJE ROTGERS

Antibiotica worden nauwelijks gebruikt op het bedrijf van varkenshouder Gerald Deetman. De enige preventieve behandeling vindt plaats op dag 3 in de kraamstal. Verder zijn er af en toe wat gewrichtsontstekingen of een hersenvliesontsteking, die dieren worden individueel behandeld. Tot voor enkele jaren werden er veel meer antibiotica ingezet, met name bij de vleesvarkens. Dat is nu verleden tijd. De gedachte dat een laag antibioticumgebruik alleen haalbaar is in gloednieuwe, moderne stallen is niet juist. De vleesvarkensstallen van Gerald Deetman zijn verre van nieuw. De vermeerderingsstallen werden in de winter van 2006/2007 verbouwd en heringedeeld. Er is toen voor gekozen om de diergroepen fysiek van elkaar te scheiden: de aanfok, de drachtige zeugen, de kraamzeugen, de gespeende biggen, de vleesvarkens. Elke categorie dieren heeft haar eigen kleurcode (blauw, groen en rood). Die kleurcode geldt voor de bedrijfskleding (overall, laarzen) en de materialen. Deetman doet er alles aan om geen ziektekiemen van de ene naar de andere afdeling te slepen. De kleuren helpen hem daarbij. Maar hij doet meer.

Beleid achterblijvers en mengen
Dierenarts Gerard van Eijden komt weleens op het bedrijf. Voor het bekijken van de dieren en de resultaten, voor het scannen van de zeugen op dracht, én voor het euthanaseren van kansloze biggen en vleesvarkens. Dat laatste is enorm belangrijk. "Achterblijvers die geen kans hebben een redelijk vleesvarken te worden, halen wij zo vroeg mogelijk weg. Wij gaan niet rommelen met deze ziekelijke dieren, aangezien zij een te grote besmettingsbron

zijn voor de andere dieren." Voor mengen geldt op dit bedrijf: zo min en zo laat mogelijk. Er wordt alleen zeer beperkt gemengd op de tweede/derde dag na de geboorte (na de biestopname) en daarna op 14 dagen leeftijd. Er wordt dan een pleegzeug gecreëerd op de afdeling. Biggen van die zeug gaan naar de kunstmoeder (Mambo). De pleegzeug krijgt de kleinere biggen. "Je wilt zo weinig mogelijk mengen en dus maar één keer een pleegzeug maken", stelt Van Eijden. "Als je het te laat doet, is de achterstand van de kleine biggen te groot geworden. En doe je het te vroeg, dan trekken de biggen aan de Mambo het niet." Vervolgens gaan de biggen van vier tot vijf kraamhokken naar één speenafdeling. En deze gaan later als één groep naar het mestbedrijf. Er wordt niet meer gemengd. De groepen blijven dus vanaf het kraamhok tot aan de slachterij bij elkaar. "De overgelegde tomen hebben een hogere kans op infecties vanwege het mengen", aldus Van Eijden. Deetman houdt deze dieren daarom tot het einde van de rit (slachterij) in een apart bedrijf. Gemengde dieren worden dus uit het normale circuit gehouden.

Secuur werken
Deetman hanteert strakke plannings: van dag tot dag en van uur tot uur is vastgelegd wat er moet gebeuren. Hij begint zijn werk bij de veiligste groep (kleurcode blauw): de kraamstal. Het werk in de afdelingen met het grootste risico op ziekteverwekkers (de gespeende biggen, kleurcode rood) is aan het einde van de dag gepland. "Anders moet ik tussendoor douchen, en dat probeer ik vanwege de extra tijd die dat kost te voorkomen." Tussendoor zijn de

kraamstallen, dekstal en dragende zeugen (kleurcode blauw) aan de beurt. De varkenshouder heeft drie kleuren overalls die corresponderen met de drie groepen. "Je bent anders al snel geneigd toch even met de overall een andere stal binnen te lopen." Omdat Deetman nu goed nadenkt over de planning van zijn werkzaamheden in de verschillende stallen, werkt hij efficiënter. Op deze manier werken vergt volgens zijn dierenarts wel veel discipline. Maar de resultaten zijn er dan ook naar.

De resultaten

Voorheen waren het met name de vleesvarkens waar de problemen zaten. Het ging dan vooral om luchtwegaandoeningen. Bij de zeugen waren er geen noemenswaardige problemen. Dat de bron van de klachten op het vleesvarkensbedrijf bij de zeugen lag, verbaasde Deetman. "Ik had niet gedacht dat de zeugenstapel zoveel invloed kon hebben op de uiteindelijke resultaten op het vleesvarkensbedrijf en dat de verbeteringen op het zeugenbedrijf gezocht moesten worden." Van Eijden bevestigt dat de basis van een goede gezondheid bij vleesvarkens op het zeugenbedrijf ligt. De luchtwegaandoeningen bij de vleesvarkens van destijds werden onder meer toegeschreven aan PRRS. Uit bloedonderzoek bleek dat deze infectie voorkwam op het zeugenbedrijf. Het ingezette interne hygiënebeleid reduceerde al snel het aantal geïnfecteerde biggen. Helaas werd de infectiedruk bij de zeugen niet lager. Daarom is besloten om de zeugen tegen PRRS te vaccineren. En de uitval bij de vleesvarkens bedraagt tegenwoordig nog geen procent tegenover ruim 3 procent in het verleden. En de slachterij meldt nog hooguit 10 procent aangetaste borstvlieszen (voorheen 50 procent).

Dierenartskosten

En de dierenartskosten? "Die zijn gelijk gebleven", zegt Deetman. Voorheen bestonden de dierenartskosten voor 70 procent uit diergeneesmiddelen en 30 procent uit handelingen en advisering.

Nu betreft slechts 15 procent diergeneesmiddelen en 85 procent handelingen/adviesing. Tegenwoordig heeft Deetman een abonnement 'op zijn dierenarts'. Voor een vast bedrag per maand is hij verzekerd van wekelijkse begeleiding en kan hij zo vaak een beroep doen op de dierenarts als nodig is. Dierenarts Van Eijden: "Voor een dierenarts werkt dit prettig. Je voelt niet steeds de urenteller gaan." Ook Deetman waardeert het abonnement: "Het geeft veel rust in de onderlinge verhoudingen. Je belt

gemakkelijker op. De keuze of je wel of niet opbelt wordt anders te veel ingegeven door de kosten."

Gerald Deetman (l.) en Gerard van Eijden in de rode overall voor de 'hoogste risicogroep', de gespeende biggen. In de kast ook de groene en blauwe overall.

Bedrijfsgegevens

Gerald Deetman heeft een varkensbedrijf in het Gelderse Putten. Het bedrijf heeft een omvang van 400 zeugen, met eigen aanfok. De vleesvarkens mest hij deels zelf af, en deels op voercontractbasis.

Volgens Deetman en zijn dierenarts Gerard van Eijden (Dierenartsen Animal-Care, vestiging Putten) is het lage antibioticumgebruik op het bedrijf in hoofdzaak te danken aan de stipte werkwijze.

